

Teatrul Național din București la Paris

La începutul lunii ianuarie a acestui an, răspunzând invitației „Comediei Franceze“, care — cu prilejul tricentenarului ei — a reunit câteva dintre cele mai reputeate ansambluri artistice ale lumii („Old Vic“ din Londra, „Royal Dramatic“ din Stockholm, „Teatrul Popular“ din Beijing, „Schaubühne am Halleschen Uffer“ din Berlin-Vest, Teatrul Național din Atena), prima scenă a țării noastre a prezentat la Paris O scrisoare pierdută de I. L. Caragiale și Generoasa Fundație de A. B. Vallejo. Spectacolele Teatrului Național din București s-au bucurat de un amplu ecou, un numeros public aplaudindu-le și ovacionându-le.

Reproducem câteva pasaje din primele cronici apărute în presa franceză.

O scrisoare pierdută de I. L. Caragiale în interpretarea Teatrului Național, din București, și în regia lui Radu Beligan, ne conduce la concluzia că e în această piesă, dincolo de satiră, atîta energie, atîta sănătate, încît n-o putem compara cu nimic din ceea ce cunoaștem din teatrul european al aceleiași perioade. Prin aceasta, piesa e bine aleasă, e o operă originală și cît se poate de reprezentativă pentru geniul românesc“.

AMELLE HELIOT

(„Le Quotidien de Paris“)

Pentru aniversarea tricentenarului său, Comedia Franceză continuă să invite la Odeon mari teatre străine. Iată, în această săptămînă, Teatrul Național din București începe prin a prezenta una dintre operele cele mai celebre ale repertoriului său, O scrisoare pierdută de I. L. Caragiale (...) Interpretarea se desfășoară în regia viguroasă, animată și clară a lui Radu Beligan, o regie bogată în sugestii, care dă culoare, individualizează fiecare

personaj și desenează precis ansamblul. Spiritul operii își găsește o expresie modernă și în decorurile lui Mihai Tofan; elemente realiste pe fundalul a trei uriașe oglinzi ovale, suspendate, care multiplică unghiurile de vedere asupra personajelor, surprinse astfel din toate părțile, și provoacă efecte deosebite în scenele de masă“.

(„France-Inter“, 15 ianuarie 1981)

PAUL-LOUIS MIGNON

Generoasa Fundație e o piesă despre destinul omului privat de libertate, și căruia nimic nu-i poate smulge nici nevoia ei, nici clarviziunea, nici voința de a o redobîndi. Regia lui Horea Popescu, clară și realistă, nu încearcă să complice lucrurile. Intriga, desfășurată net, nu cerea adăosuri estetizante ori complicații intelectualiste. Actorii joacă ardent și convingător...“

NICOLE CASANOVE

(„Le Quotidien de Paris“)

Insofînd la Paris trupa Teatrului Național din București, Andrei Magheru, redactor al Radiodifuziunii Române, a stat de vorbă cu câteva personalități ale vieții culturale franceze, ale căror impresii le-a înregistrat pe bandă de magnetofon :

PIERRE PARAF, scriitor, publicist, președinte al „Asociației de prietenie Franța—România“ :

Aș dori să exprim marea mea admirație pentru seara pe care o datorez trupei Teatrului Național din București, trupă ce a știut să dea viață acestei cunoscute o-

perce care e O scrisoare pierdută, de I. L. Caragiale, cu o forță de sugestie și o ingeniozitate absolut ieșite din comun. Am fost sedus de jocul de oglinzi, atît de bine realizat. Mărturisesc că am fost captivat de modul în care au fost evocate scenele electorale din trecut, înfățișate cu mult umor, cu sen-

sibilitate și cu dăruire, calități caracteristice culturii românești. Aș mai dori să subliniez faptul că am cunoscut o serie de actori români, stele de primă mărime pe scenele Parisului, ca De Max, Ventura, Yonnel, Elvira Popescu, și că dintotdeauna România s-a impus și a strălucit printr-o intensă viață teatrală, tradiție pe care o continuă cu brio, așa cum a dovedit-o prin spectacolul prezentat pe scena teatrului Odéon“.

GEORGES GODEBERT, realizator de emisiuni teatrale la postul de radio France-Culture :

„Am apreciat foarte mult piesa lui Vallejo, și îndeosebi regia lui Horea Popescu. M-a impresionat jocul actorilor Teatrului Național, pe care îi văzusem și la București, în diverse spectacole. Am revăzut o serie de interpreți pe care-i cunoșteam: Marin Moraru, Gheorghe Dinică. Am regăsit, în ansamblul care a interpretat *Generoasa Fundație*, ace-

leași calități profesionale, un joc de o mare frumusețe plastică, atât pe plan individual cât și colectiv. Am admirat evoluția acestor actori în jurul personajului principal al piesei lui Vallejo, întruchipat cu atita dăruire de Ovidiu Iuliu Moldovan“.

JACQUES TOJA, actor, directorul general al *Comediei Franceze* :

„Am fost profund impresionat de rapiditatea și de precizia jocului actorilor români în O

scrisoare pierdută. Interpreții puneau accent profund uman pe fiecare rol. Tehnica actricească a artiștilor români este desăvârșită. Am fost, de asemenea, încântat de ritmul în care s-a jucat *O scrisoare pierdută*. Socot deosebit de originală ideea regizorală a lui Radu Beligan, de a utiliza acel subtil joc de oglinzi... E un lucru care m-a făcut să mă gândesc la Flaubert, la satira sa la adresa prostiei. În concluzie, am fost cucerit de acest excelent spectacol“.

In memoriam

Mauriciu Sekler

A părăsit scena pentru totdeauna. După o lungă dar nespus de discretă retragere în sine. O retragere la care îl silise pretimpuriu și nedrept o sănătate șubrezită. Spre mîngîierea lui, izolarea îi stătea în fire. Iși făcuse chiar din izolare un principiu — nu numai al vieții, dar și al artei pe care a slujit-o. Mai mult decît orice alt artist, artistul de teatru este dator să se ferească de zgomotele și ispitele de rînd, multe și mărunte, ale lumii. Tocmai pentru că actul său creator este un act de implicație socială, de comunicare cu lumea. Lumea nu trebuie lăsată să te cunoască, dincoace, (nici dincolo), de mesajul ce-i adresezi și de intruchipările prin care-i vorbești. Lumii lasă-i, netulburată, amintirea transflgurării tale. Altfel — coborît de pe podium în văzul și în mijlocul ei îndeobște ușuratic — riști să te contaminezi de ușurătate, mai ales riști, astfel, să nu te mai creadă. E cel mai sfîșietor risc : să nu te creadă lumea — publicul, spectatorul. Etică artistică (și cetățenească) desigur paradoxală ; pe care mi-a teoretizat-o, nu știu din cită convingere, dar, am simțit cu certitudine, din adinca dorință de a nu-și deplînge, nici chiar pușinilor ce-l mai frecventau în ultimii lui ani, singurătatea rece, cerul de indiferență, dacă nu și de uitare, în care era închis și în care se sfîrșea.

Orgoliu. Orgoliul misiunii la care, deși retras din viața profesională, nu știa sau nu se credea în drept să renunțe. Toamna trecută, hărțuit de precaritatea lui trupeză, îmi mărturisea că ar dori să-i tălmăcesc Maria Magdalena a lui Hebbel — fiindcă îl obsedează o veche promisiune (și datorie) la Iași. „A lui Kroetz“, i-am replicat, „că a modernizat-o“. „Nu ; a lui Hebbel ; că n-are nevoie de modernizare“...

S-a format pentru teatru, în anii crucialelor răzvrătiri și innoiri artistice ale deceniilor de început de secol. A primit cele dintîi elemente de la un Reinhardt în plină glorie, dar și acesta încă tînăr, neajuns — cu luminile, culoarea și plastica artei lui — la limanul căutărilor și experiențelor. A fost, deopotrivă, atins de bătaia vîntului expresionist, de care se lăsau purtați un Jessner și un Karlheinz Martin. S-a oprit, tulburat de tăioasa lui luciditate și de ascuțta lui dialectică, la un